



У березні 2019 року виповнилось 80 років з проголошення на Закарпатті незалежної держави - Карпатської України.

Карпатська Україна (Карпато-Українська держава) – офіційна назва автономної Української республіки у складі Чехословаччини у 1938-1939 роках.

Після розпаду Австро-Угорської імперії закарпатські українці активно виступали за об'єднання Карпатської України з іншими українськими землями. А 21 січня 1919 року стало днем проголошення злуки Карпатської України з Українською Народною Республікою.

Але, внаслідок агресії більшовицької Росії на територію УНР, здійснитися надіям закарпатських українців на возз'єднання в єдиній Українській державі не судилось. Згідно мирним угодам Карпатська Україна увійшла до складу Чехословаччини на правах автономії, яка насправді не забезпечувалась чехословацьким урядом.

Вже після Мюнхенського договору чотирьох держав (25 травня 1938 року) складне міжнародне становище Чехословаччини і всезростаюча боротьба українського населення за політичні права примусили чехословацький уряд погодитися надати Карпатській Україні статус автономної республіки. 08 жовтня 1938 року утворено перший автономний уряд на чолі з А. Бродієм. 22 жовтня 1938 року празький парламент ухвалив конституційний закон про автономію Карпатської України, після чого Чехословаччина перетворилася на федеративну державу чехів, словаків і карпатських українців. 27 жовтня 1939 року прем'єр-міністром Карпатської України обрано А. Волошина замість А. Бродія, який намагався проводити проугорську політику.

Рішенням Віденського арбітражу 1938 року значна частина Карпатської України (4 повіти з містами Ужгород, Мукачево і Берегово) приєднано до Угорщини. За цих умов столицю Карпатської України перенесено до Хуста.

Для захисту державної незалежності створені збройні сили Карпатської України – Організацію Оборони «Карпатська Січ». Уряд А. Волошина активно здійснював заходи, спрямовані на розбудову української держави. Налагоджувалася робота промисловості, транспорту, торгівлі, українізувалась система освіти, видавнича справа, державна адміністрація. 12 лютого 1939 року відбулись вибори до Сейму (Сойму) Карпатської України, на яких абсолютну більшість голосів виборців здобули кандидати Українського Національного Об'єднання.

15 березня 1939 року Сойм під головуванням А. Штефана проголосив повну державну самостійність Карпатської України. Прийнята парламентом конституція Карпатської України, визначила назву держави (Карпатська Україна), державний устрій (президентська республіка), державну мову (українська). Державним прапором та гімном республіки були визнані герб (ведмідь на лівому червоній половині й чотири сині та три жовті смуги у правій половині та тризуб з хрестом на середньому зубі), жовто-блакитний стяг і український національний гімн «Ще не вмерла Україна».

Президентом Карпатської України на Соймі обрано А. Волошина, який призначив прем'єр-міністром нового уряду суверенної держави Ю. Ревая.

В ніч з 13 на 14 березня 1939 року хортистська Угорщина, за мовчазної згоди гітлерівської Німеччини, розпочала відкриту агресію проти Карпатської України. З перших годин угорського вторгнення частини Карпатської Січі вели кровопролитні бої з переважаючими силами противника по лінії Ужгород-Мукачево-Берегово-Севлюш (Виноградово).

16 березня 1939 року зазнавши значних втрат, ворог зумів захопити Хуст. 18 березня більша частина території Карпатської України окупована угорськими військами, У гірських районах Карпатської України загони «Карпатської Січі» продовжували боротьбу з угорськими регулярними частинами до кінця травня 1939 року.

У ці ж березневі дні 1939 року президент республіки А. Волошин і частина уряду на чолі з прем'єром Ю. Реваям виїхала через Румунію на еміграцію.

Недовгий період існування Карпатської України став однією з найяскравіших сторінок багатовікової боротьби карпатських українців за встановлення української державності.